

F. t. l. om sikring af dyrepatogener

Lovforslag nr. L 156. Fremsat den 26. februar 2009 af ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Eva Kjer Hansen)

Forslag

til

Lov om sikring af dyrepatogener

§ 1. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om besiddelse, fremstilling, anvendelse, opbevaring, køb, salg og anden form for overdragelse, indførsel, udførsel, distribution, transport og bortskaffelse af dyrepatogener, som kan anvendes ved biologiske anslag rettet mod dyr.

§ 2. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan meddele de forbud og påbud, der er nødvendige for overholdelse af loven eller af regler udstedt i medfør heraf eller bestemmelser i Det Europæiske Fællesskabs forordninger.

§ 3. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri, kan hos andre offentlige myndigheder indhente de oplysninger, der er nødvendige for at kontrollere overholdelsen af denne lov og de regler, som er fastsat i medfør heraf. Ministeren kan i forbindelse hermed foretage sammenstilling og samkøring af oplysninger, herunder personoplysninger, i kontroløjemed.

§ 4. Henlægger ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri sine beføjelser efter loven til en myndighed under ministeriet, kan ministeren fastsætte regler om adgang til at klage over myndighedens afgørelser, herunder om, at en klage ikke kan indbringes for en anden administrativ myndighed, og om myndighedens adgang til at genoptage en sag, efter at der er indgivet klage.

Stk. 2. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan efter forhandling med vedkommende minister henlægge sine beføjelser efter denne lov til en anden statslig myndighed eller institution. Ministeren kan i forbindelse hermed fastsætte regler om adgangen til at klage over disse myndigheders eller institutioners afgørelser, her-

under om, at en klage ikke kan indbringes for en anden administrativ myndighed, og om myndighedens eller institutionens adgang til at genoptage en sag, efter at der er indgivet klage.

§ 5. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri eller den, ministeren bemyndiger hertil, har til enhver tid mod behørig legitimation uden retskendelse adgang til offentlig og privat ejendom, lokaliteter, fortegnelser, papirer m.v., herunder også materiale, der opbevares i elektronisk form, for at tilvejebringe oplysninger, der er nødvendige til brug for løsningen af opgaver i henhold til denne lov og regler fastsat i medfør af loven eller Det Europæiske Fællesskabs forordninger.

Stk. 2. Stk. 1 finder ikke anvendelse på bygninger eller dele af bygninger, der udelukkende anvendes til privat beboelse.

Stk. 3. Politiet yder om nødvendigt bistand til gennemførelse af kontrol efter stk. 1. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan efter forhandling med justitsministeren fastsætte nærmere regler herom.

Stk. 4. Den, der er omfattet af reglerne i denne lov eller af regler fastsat i medfør af denne lov, skal efter anmodning fra ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri eller den, ministeren bemyndiger hertil, give alle oplysninger, herunder om økonomiske og regnskabsmæssige forhold, som er påkrævet af hensyn til kontrollens gennemførelse, samt vederlagsfrit yde ministeren eller den, ministeren bemyndiger hertil, den fornødne bistand ved kontrol, prøvetagning, kopiering og udlevering af skriftligt materiale og udskrifter af oplysninger, som opbevares i elektronisk form.

Stk. 5. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri eller den, ministeren bemyndiger hertil, kan udtage prøver til undersøgelser uden at skulle erlægge betaling herfor.

§ 6. Ministeren kan fastsætte regler om, at laboratorier, virksomheder m.v., som besidder, fremstiller, anvender, opbevarer, køber, sælger og på anden måde overdrager, indfører, udfører, distribuerer, transporterer eller bortskaffer dyrepatogener afholder udgifterne ved den kontrol og det tilsyn, der udføres efter loven eller regler fastsat i medfør af loven eller af Det Europæiske Fællesskabs forordninger, herunder udgifter i forbindelse med laboratorieundersøgelser, udtagning af prøver og andre foranstaltninger.

§ 7. Medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes den, der overtræder

forbud eller undlader at efterkomme påbud meddelt efter § 2, med bøde eller under skærpende omstændigheder fængsel indtil 2 år.

Stk. 2. I regler, der udstedes i medfør af denne lov, kan der fastsættes straf af bøde eller under skærpende omstændigheder fængsel indtil 2 år for overtrædelse af bestemmelser i reglerne.

Stk. 3. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

§ 8. Loven træder i kraft den 1. juli 2009.

§ 9. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning helt eller delvist sættes i kraft for Grønland med de afvigelser, som de særlige grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

En række dyrepatogener, dvs. smitstoffer, som kan fremkalde sygdomme hos dyr, kan anvendes til bioterrorisme mod dyr. Dette kan forårsage sygdom hos dyr og øve stor skade på landbrugserhvervet.

Lovforslaget skal medvirke til at sikre mod dette. Til dette formål foreslås det at regulere besiddelse, erhvervelse, overdragelse m.v., og at stille krav om, at der indføres procedurer til sikring mod tyveri, om lagerstyring og om indberetning om bortkomst af dyrepatogener. Reguleringen foreslås alene at omfatte de dyrepatogener, som kun kan smitte dyr. Zoonoser, dvs. smitstoffer, der naturligt smitter fra dyr til mennesker, vil således ikke være omfattet af lovforslaget. Baggrunden herfor er, at zoonoserne allerede er omfattet af anden regulering.

2. Baggrunden for lovforslaget

Lovforslaget er en del af udmøntningen af regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse.

En tværministeriel arbejdsgruppe afgav i november 2005 rapporten "Det danske samfunds indsats og beredskab mod terror" med 49 anbefalinger til styrkelse af arbejdet med at forebygge og efterforske terrorisme samt håndtere og begrænse følgerne af eventuelle terrorhandlinger. Det blev som opfølgning på en anbefaling i denne forbindelse bl.a. besluttet at nedsætte en arbejdsgruppe under Beredskabsstyrelsen med henblik på at gennemføre en nærmere analyse af kontrollen med farlige stoffer og på den baggrund eventuelt foreslå nye eller yderligere kontrolforanstaltninger.

I april 2006 afgav denne arbejdsgruppe en rapport om analyse af kontrollen med farlige stoffer. Rapporten indeholder en række anbefalinger, som er formuleret på baggrund af en teknisk vurdering af behovet for at begrænse tilgængeligheden af farlige stoffer.

Anbefalingerne fra denne analyserapport blev fordelt mellem fire arbejdsgrupper, hvoraf Fødevarerministeriet deltog i to arbejdsgrupper under formandskab af henholdsvis Miljøministeriet og Justitsministeriet.

Det indgik i arbejdsgruppernes opgaver, at det skulle overvejes, om der er behov for at skærpe kontrollen med salg og opbevaring af stoffer, der kan anvendes til terrorformål, eller på anden måde begrænse tilgængeligheden til disse stoffer.

De ovennævnte arbejdsgrupper behandlede både biologiske stoffer, der kan skade mennesker og dyr. Humanpatogener – dvs. smitstoffer, som kan smitte mennesker – hører under Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse, mens dyrepatogener hører under Fødevarerministeriet.

Folketinget har til opfølgning på terrorhandlingsplanens anbefalinger på Ministeriet for Sundhed og Forebyggelses område vedtaget lov nr. 474 af 17. juni 2008 om sikring af visse biologiske stoffer, fremføringsmidler og relateret materiale, som har til formål at sikre, at visse biologiske stoffer, fremføringsmidler og relateret materiale anskaffet eller produceret til fredelige formål ikke anvendes i anslag rettet mod mennesker, f. eks. i form af terror. Loven omfatter også zoonoser, dvs. smitstoffer, der naturligt smitter fra dyr til mennesker.

I de ovennævnte arbejdsgruppers rapporter blev det konkluderet, at der ikke i tilstrækkeligt omfang er fastsat regler, som vedrører besiddelse, erhvervelse, overdragelse m.v. og sikring mod tyveri, lagerstyring samt indberetning om bortkomst af dyrepatogener. Der er derfor behov for at tilvejebringe lovhjælp med henblik på at fastsætte sådanne regler.

Formålet med lovforslaget er således at tilvejebringe regulering med henblik på at sikre, at dyrepatogener, der kan skade dyr, og som er anskaffet eller produceret til fredelige formål, ikke anvendes til biologiske anslag, f. eks. i forbindelse med terror. Det foreslås derfor, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri bemyndiges til at fastsætte regler om besiddelse, fremstilling, anvendelse, opbevaring, køb, salg og anden form for overdragelse, indførsel, udførsel, distribution, transport og bortskaffelse af dyrepatogener, som kan anvendes ved biologiske anslag rettet mod dyr.

Det er hensigten at anvende denne bemyndigelse til at fastsætte regler om, at for eksempel et laboratorium, som ønsker at besidde, fremstille, anvende eller opbevare dyrepatogener skal indhente tilladelse til dette. Besiddelse, fremstilling, anvendelse og opbevaring af dyrepatogener uden sådan tilladelse vil hermed blive forbudt.

Ud over at opfylde terrorhandlingsplanens anbefalinger om at sikre dyrepatogener medvirker lovforslaget til at sikre, at Danmark lever op til relevante internationale forpligtelser i forhold til at modvirke spredning af biologiske våben. De internationale forpligtelser omfatter FN's sikkerhedsrådsresolution 1540 om ikke-spredning af masseødelæggelsesvåben og konventionen om forbud mod udvikling, fremstilling og oplagring af bakteriologiske (biologiske) og toksinvåben samt om disse våbens tilintetgørelse (BTWC). Forslaget supplerer endvidere Justitsministeriets eksisterende regulering i våbenloven vedrørende biologiske kampstoffer, udformet eller modificeret specielt til anvendelse som våben.

Dyrepatogener forekommer som smitstoffer hos syge eller smittebærende dyr. Dyrepatogenerne kan herudover forekomme i en professionel sammenhæng, typisk på laboratorier og i medicinalvirksomheder o.l. i forskningsøjemed og i forbindelse med medicin fremstilling. Udover at forårsage sygdom hos dyr vil patogenerne ved uhensigtsmæssig håndtering kunne øve stor skade på landbrugserhvervet og dermed også påvirke landets samhandel, eksport og økonomi m.v. på en negativ måde.

Zoonoser – smitstoffer, der naturligt smitter fra dyr til mennesker – er som ovenfor anført reguleret af lov nr. 474 af 17. juni 2008 om sikring af visse biologiske stoffer, fremføringsmidler og relateret materiale. På denne baggrund er det hensigten, at zoonoser skal undtages fra reguleringen i medfør af lovforslaget, da disse allerede er undergivet regulering. Det er endvidere hensigten, at reguleringen alene skal omfatte ren kultur af det pågældende smitstof. Dette medfører, at reguleringen eksempelvis ikke vil omfatte smitstoffer, mens disse er til stede i et sygt dyr eller i en laboratorieprøve, taget fra et sygt dyr, som er under mistanke for at være smittet med en af de omhandlede sygdomme.

Da formålet med lovforslaget er beslægtet med formålet med lov nr. 474 af 17. juni 2008, er det vurderet hensigtsmæssigt, at lovforslaget i vidt omfang er udformet på samme måde som lov nr. 474 af 17. juni 2008. Det er ligeledes hensigten, at administrationen, herunder kontrollen, og regeludstedelsen i henhold til lovforslaget, i det omfang det vil være muligt og hen-

sigtsmæssigt, vil blive tilpasset reguleringen i medfør af lov nr. 474 af 17. juni 2008.

3. Gældende ret

Import af materiale af animalsk oprindelse, herunder dyrepatogener, er i dag reguleret i bekendtgørelse nr. 1386 af 19. december 2008 om veterinærkontrol ved indførsel af avlsmateriale og animalske nonfood produkter m.v., som er udstedt i medfør af lov nr. nr. 432 af 9. juni 2004 om hold af dyr. Det følger heraf, at virksomheden skal være registreret som importør, og at det pågældende materiale skal sendes direkte til den virksomhed (i praksis altid et laboratorium), der er godkendt til at håndtere materialet, jf. bekendtgørelse nr. 1384 af 28. december 2000 om godkendelse af og tilsyn med diagnostiske laboratorier m.v. Godkendelse meddeles af Fødevarestyrelsen (Fødevareregionen) efter indstilling fra Veterinærinstituttet, Danmarks Tekniske Universitet. Herudover skal virksomheden forhåndsansmelde indførslen senest en arbejdsdag før, og stoffet/varen/partiet skal følges af de foreskrevne dokumenter.

Der findes ikke regler om indenlandsk handel med dyrepatogener, og der er ikke herudover på Fødevareministeriets område regulering af virksomheders eller enkeltpersoners adgang til og besiddelse af disse stoffer.

Smitstoffer, som kan smitte mennesker – humanpatogener – er, som anført ovenfor i pkt. 2, reguleret af lov nr. 474 af 17. juni 2008 om sikring af visse biologiske stoffer, fremføringsmidler og relateret materiale. Denne lov er ligesom det foreliggende lovforslag en del af udmøntningen af regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse fra november 2005. Loven omfatter også zoonoser, dvs. smitstoffer, der naturligt smitter fra dyr til mennesker.

4. Hovedpunkterne i lovforslaget

De ovenfor nævnte gældende regler vurderes som utilstrækkelige i forhold til at begrænse tilgængeligheden til dyrepatogener, som kan anvendes i biologiske ansøgninger om dyr. På denne baggrund foreslås det, som anført under pkt. 2, at skabe hjemmel til at regulere besiddelse, fremstilling, anvendelse og opbevaring af dyrepatogener og at indføre procedurer til sikring mod tyveri, lagerstyring og indberetning om bortkomst.

Det er hensigten, at der i medfør af bemyndigelsen i § 1 vil blive fastsat regler om, at det enkelte laboratorium eller virksomhed, som besidder, fremstiller, anvender og opbevarer dyrepatogener, skal indhente en tilladelse til dette. Besiddelse, fremstilling, anvendelse og opbevaring uden sådan tilladelse vil hermed blive forbudt.

Det bliver dermed muligt at begrænse kredsen af laboratorier, virksomheder m.v., som besidder et dyrepatogen, som kan frembyde en risiko for dyr, til laboratorier m.v., som har en legitim begrundelse for at besidde patogenet.

Det er endvidere hensigten at stille krav til de laboratorier, som oppebærer tilladelse til besiddelse af dyrepatogener, om lagerstyring, indberetning om køb, salg, overdragelse eller bortskaffelse, om tyverisikring m.m., og at fastsætte bestemmelser om kontrol.

Lovforslaget er udformet som en rammelov, der giver ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri bemyndigelse til at fastsætte detaljerede bestemmelser i bekendtgørelsesform. Baggrunden for dette er, at der vil være behov for løbende at ajourføre reguleringen i takt med den tekniske og videnskabelige udvikling.

Med forslaget bliver det endvidere muligt at meddele de forbud og påbud, der er nødvendige for overholdelse af loven eller regler udstedt i medfør heraf.

Det er ikke muligt udtømmende at beskrive, hvori disse forbud eller påbud vil bestå, men der kunne eksempelvis være tale om påbud om skærpet tyverisikring af dyrepatogener, hvis det blev konstateret, at dyrepatogenerne ved de foreliggende opbevaringsforhold ikke er tilstrækkeligt sikret mod tyveri. Tyverisikring er et væsentligt og nødvendigt tiltag, idet patogenerne ved tyveri kunne komme til at udgøre en fare for dyrs sikkerhed. Hvis skærpelsen af tyverisikringen ikke blev gennemført på tilfredsstillende vis, ville et sådant påbud kunne følges op med et påbud om destruktion af dyrepatogenerne.

Forslaget indeholder endvidere en række bestemmelser af administrativ karakter med henblik på at muliggøre kontrol med overholdelse af loven og de bestemmelser, der er fastsat i medfør heraf. Bestemmelsen om adgang til at indhente oplysninger hos andre offentlige myndigheder vil eksempelvis kunne bruges til samarbejde med de andre myndigheder, der administrerer lignende lovgivning, bl.a. på sundhedsområdet i forbindelse med lov nr. 474 af 17. juni 2008 som nævnt ovenfor under pkt. 2 og 3.

Det foreslås, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri eller den, ministeren bemyndiger hertil, skal have adgang uden retskendelse til offentlig og privat ejendom, lokaliteter, fortegnelser, papirer m.v., herunder også materiale, der opbevares i elektronisk form, for at tilvejebringe oplysninger, der er nødvendige til brug for kontrollens gennemførelse.

Bestemmelsen om adgang uden retskendelse svarer til den adgang, der følger af den øvrige kontrol- og tilsynslovgivning på Fødevareministeriets område og på tilsvarende tilsynslovgivning i øvrigt. Muligheden for

at have adgang uden retskendelse er nødvendig for at sikre lovens overholdelse, da der undtagelsesvis kan forekomme tilfælde, hvor det skønnes påkrævet, at et kontrolbesøg gennemføres uvarslet eller med kort varsel, og uden at sagen forsinkes ved, at myndigheden skal indhente særlig retskendelse. Dette kan f. eks. være tilfældet, hvis kontrolmyndigheden vurderer, at der kan være behov for at kontrollere, at sikkerheden omkring opbevaring m.v. af et patogen også er i orden i forbindelse med et uanmeldt besøg. Dette forventes dog kun undtagelsesvis at være tilfældet. Da der ikke vurderes at være behov for at føre kontrol med privat beboelse, er bestemmelsen begrænset således, at adgangen ikke gælder for bygninger eller dele af bygninger, som udelukkende anvendes til privat beboelse.

Der foreslås ligeledes fastsat bestemmelser om forpligtelsen til at afgive de oplysninger, der er nødvendige for kontrollens gennemførelse, og til vederlagsfrit at yde den fornødne bistand ved kontrol, prøvetagning, kopiering og udlevering af skriftligt materiale og udskrifter af oplysninger, som opbevares i elektronisk form.

Lovforslaget indeholder en bemyndigelse til at fastsætte bestemmelser vedrørende klageadgang, hvis ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri henlægger sine beføjelser efter loven til en anden myndighed under ministeriet.

Lovforslaget giver desuden mulighed for, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan delegere sine beføjelser efter loven til en anden statslig myndighed eller institution uden for ministerområdet, således at administrationen kan tilrettelægges hensigtsmæssigt uanset ministertilhørsforhold.

Det foreslås, at ministeren kan fastsætte bestemmelser om, at udgifterne i forbindelse med kontrol og tilsyn, herunder udgifter i forbindelse med foretagelse af eventuelle laboratorieundersøgelser o.l., afholdes af den, der er genstand for kontrollen, ligesom det er tilfældet for så vidt angår størsteparten af den kontrol, der udføres på Fødevareministeriets områder.

Forslaget indeholder også bemyndigelse til at regulere ind- og udførsel af dyrepatogener. Det vurderes dog, at den kontrol, som allerede i dag finder sted i henhold til reglerne beskrevet i pkt. 3, indtil videre vil være fyldestgørende.

Som anført under pkt. 3 er zoonoser, dvs. smitstoffer, der naturligt smitter fra dyr til mennesker, reguleret af lov nr. 474 af 17. juni 2008 om sikring af visse biologiske stoffer, fremføringsmidler og relateret materiale og de bekendtgørelser, der udstedes i medfør af loven. Hvis et laboratorium besidder zoonotiske smitstoffer, vil laboratoriet således allerede være omfattet

af regulering. På denne baggrund er det ikke hensigten, at zoonoser skal være omfattet af den regulering, der skal udarbejdes i medfør af lovforslaget.

Herudover vurderes det, at der vil være nogle former for dyrepatogener, der kan undtages fra reguleringen. De dyrepatogener, som det vurderes, at der er behov for at regulere i terrorbekæmpelsesøjemed, og som dermed vil blive omfattet af reguleringen i medfør af det foreliggende lovforslag, er de dyrepatogener, som er anført på EU's kontrolliste over produkter og teknologi med dobbelt anvendelse, der kræver en udførselstilladelse fra Erhvervs- og Byggestyrelsen. Det er således hensigten, at reguleringen alene skal omfatte de alvorligt smitsomme virussygdomme hos husdyr, for eksempel mund- og klovesyge (kvæg), svinepest (svin) og newcastle disease (fugle).

I bekendtgørelse nr. 7 af 9. januar 2009 om lister over smitsomme sygdomme til lov om hold af dyr findes en gruppering af sygdomme, som det offentlige i tilfælde af udbrud vil bekæmpe. De dyrepatogener, som det er hensigten at regulere i medfør af den regulering, der påtænkes fastsat i medfør af lovforslaget, indgår blandt de patogener, som er opført på liste 1, som er et bilag til bekendtgørelsen.

Som anført i pkt. 3, er det hensigten, at reguleringen alene skal omfatte ren kultur af det pågældende smitstof. Dette medfører, at reguleringen eksempelvis ikke vil omfatte smitstoffer, mens disse er til stede i et sygt dyr eller i en laboratorieprøve, taget fra et sygt dyr som er under mistanke for at være smittet med en af de omhandlede sygdomme.

Som anført i pkt. 2, er det endvidere hensigten, at den regulering, der vil blive fastsat i medfør af bemyndigelserne i lovforslaget, i vidt omfang vil svare til reguleringen i medfør af lov om sikring af visse biologiske stoffer, fremføringsmidler og relateret materiale.

5. De økonomiske og administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner

Udmøntningen af forslaget vil have administrative og økonomiske konsekvenser for staten, idet der vil være administrative byrder og statslige merudgifter vedrørende udstedelse af tilladelser, registrering, vejledning af virksomheder m.v. og tilsyn med krævede sikkerhedsforanstaltninger.

For statslige laboratorier, der anvender dyrepatogener, vurderes det, at der kun i begrænset omfang vil være behov for etablering af yderligere sikkerhedsprocedurer, idet der vil være tale om arbejde med stoffer, som der allerede i dag er sikkerhedsprocedurer omkring af hensyn til stoffernes farlighed. Eventuelle

merudgifter for disse institutioner forventes derfor at være begrænsede.

Lovforslaget og udmøntningen heraf har ikke administrative eller økonomiske konsekvenser for kommunerne eller regionerne.

6. De økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Der er ikke på nuværende tidspunkt private virksomheder eller laboratorier, som anvender dyrepatogener af den type, som det er hensigten med lovforslaget at regulere. For eventuelle virksomheder, der måtte ansøge om tilladelse, forventes udmøntningen af forslaget at ville give anledning til begrænsede administrative byrder og merudgifter. De administrative byrder og merudgifter vil primært vedrøre ansøgning om tilladelse samt opretholdelse af de fastsatte sikkerhedsprocedurer. Det må imidlertid forventes, at virksomhederne ville skulle opretholde en betydelig sikkerhed dels af hensyn til stoffernes farlighed, dels af konkurrencemæssige årsager, hvorfor de administrative byrder og merudgifter, som ville kunne tilskrives reguleringen i medfør af lovforslaget, forventes at være begrænsede.

Forslaget har været sendt til Erhvervs- og Selskabsstyrelsens Center for Kvalitet i ErhvervsRegulering (CKR) med henblik på en vurdering af, om forslaget skal forelægges Økonomi- og Erhvervsministeriets virksomhedspanel. CKR vurderer ikke, at forslaget indeholder administrative konsekvenser i et omfang, der berettiger, at lovforslaget bliver forelagt virksomhedspanelet. Forslaget bør derfor ikke forelægges Økonomi- og Erhvervsministeriets virksomhedspanel.

7. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget og udmøntningen af forslaget skønnes ikke at have administrative konsekvenser for borgerne.

8. De miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget og de i medfør heraf udstedte bestemmelser skal sikre, at de omhandlede stoffer ikke anvendes til anslag rettet mod dyr.

9. Forholdet til EU-retten

Der er ikke fastsat EU-bestemmelser vedrørende lovforslagets virkeområde. Fastsættelse af regler, der begrænser mulighederne for at sælge dyrepatogener, vil kræve underretning af EU-Kommissionen under iagttagelse af informationsproceduredirektivet, jf. Europa-Parlamentets og Rådets direktiv af 22. juni 1998 nr. 98/34/EF om en informationsprocedure med hensyn til tekniske standarder og forskrifter.

10. Hørte myndigheder og organisationer m.fl.

Lovforslaget har været i høring hos følgende myndigheder:

Bager- og Konditormestre i Danmark, Biodania, Danmarks Fiskeriforening, Danmarks Jordbrugsforskning, Danmarks Restauranter og Caf er, Danmarks Tekniske Universitet, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Dansk Kvæg, Dansk Landbrug, Dansk Slagtefjerkr , Dansk Supermarked, Dansk Svineproduktion, Danske Regioner, Danske Slagtermestres Landsforening, Danske Svineproducenter, Datatilsynet, De Samvirkende Købmænd, Den Danske Dyr gefor-

ening, Det danske Fjerkr raad, DMA, Danish Meat Association, Det Veterinære Sundhedsråd, Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, Forbrugerrådet, Foreningen af Tilsynsfunktion rer, Fødevarerindustrien, Grønlands Hjemmestyre, HORESTA, Håndværksrådet, International Transport Danmark, IT Universitetet i København, KL, Konkurrencestyrelsen, Landbrugsrådet, Mejeriforeningen, Københavns Universitet, Roskilde Universitetscenter, Syddansk Universitet, Veterinærmedicinsk Industriforening, Aalborg Universitet og Århus Universitet.

11. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/ mindreudgifter	Negative konsekvenser/ merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Der forventes begrænsede statslige merudgifter som følge af udmøntning af forslaget.
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Begrænsede øgede statslige administrative byrder vedrørende udstedelse af tilladelser, vedligeholdelse af lister, registrering, vejledning af virksomheder m.v. og tilsyn med krævede sikkerhedsforanstaltninger.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Begrænsede
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Begrænsede
Miljømæssige konsekvenser	Fastsættelse af bestemmelser om nødvendige sikkerhedsforanstaltninger kan have positiv betydning for miljøet.	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Fastsættelse af regler, der begrænser mulighederne for at sælge dyrepatogener kan påvirke den frie bevægelighed for varer i Det Indre Marked og udmøntningen af visse af lovforslagets bestemmelser vil derfor kræve underretning af EU-Kommissionen under iagttagelse af informations-proceduredirektivet.	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

I forslaget § 1 foreslås fastsat hjemmel til, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om besiddelse, fremstilling, anvendelse, opbevaring, køb, salg og anden form for overdragelse, distribution, indførsel, udførsel, transport og bortskaffelse af dyrepatogener.

Det er hensigten at fastsætte bestemmelser vedrørende de dyrepatogener, der har et misbrugspotentiale som led i biologiske anslag mod dyr. Der vil herunder bl.a. blive fastsat regler om indhentelse af tilladelse. Det forudsættes med forslaget, at tilladelser kun kan gives til professionelle formål, idet det ikke vurderes, at privatpersoner kan have et beskyttelsesværdigt formål i forhold til at besidde eller på anden måde håndtere dyrepatogener.

Det forudsættes, at tilladelser i almindelighed vil være specifikt rettet mod bestemte dyrepatogener, og f.eks. angive specifikke formål. Tilladelser kan endvidere afhængigt af formålet med at besidde et givet stof m.v. være tidsbegrænsede eller uden tidsbegrænsning.

Med henblik på at sikre kontrol med de af lovforslaget omfattede dyrepatogener vil der kunne fastsættes bestemmelser om registrering af laboratorier, m.v., som har opnået tilladelse til besiddelse, fremstilling, anvendelse og opbevaring heraf. Der vil endvidere kunne fastsættes bestemmelser om regnskab over produktion, køb, salg, overdragelse, bortskaffelse og lager, ligesom der kan fastsættes regler om indberetning ved bortkomst.

Der vil også med hjemmel i bestemmelsen kunne fastsættes generelle bestemmelser om f.eks. aflåsning af lokaler, adgangskontrol, udnævnelse af sikkerhedsansvarlig m.v., med henblik på at dyrepatogener sikres mod tyveri udført ved indtrængen eller ved internt personales medvirken. Der vil evt. også med hjemmel i bestemmelsen kunne fastsættes bestemmelser om en sikkerhedsansvarlig persons kvalifikationer, herunder i særlige tilfælde krav om sikkerhedsgodkendelse af den sikkerhedsansvarlige.

Indførelse af restriktioner vedrørende salg m.v. af dyrepatogener kan påvirke den frie bevægelighed for varer i Det Indre Marked og vil derfor kræve notifikation for EU-Kommissionen i forhold til informations-proceduredirektivet (direktiv 98/34). Det betyder, at regler herom først vil kunne træde i kraft, når denne proces er tilendebragt. Det bemærkes herunder, at Kommissionen kan afvise godkendelse af nationale foranstaltninger, hvis der er fællesskabsregler under udarbejdelse.

Til § 2

Det foreslås, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan nedlægge de forbud og udstede de påbud, der anses for nødvendige for overholdelse af loven, af regler udstedt i medfør heraf eller bestemmelser i Det Europæiske Fællesskabs forordninger. Det er ikke muligt udtømmende at beskrive, hvori sådanne forbud og påbud vil bestå, men det kan f.eks. være et påbud om at skærpe de foreliggende foranstaltninger mod tyveri. Tilsvarende kan ministeren meddele den, som er omfattet af reglerne, påbud om at give de oplysninger, som kontrolmyndigheden anmoder om, jf. § 5, stk. 4, i lovforslaget, såfremt vedkommende har nægtet dette. Virkemidlerne vil blive benyttet i overensstemmelse med det almindelige forvaltningsretlige proportionalitetsprincip.

Til § 3

Det foreslås med § 3, at der skabes hjemmel til, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri, i kontroløjemed kan indhente oplysninger hos andre offentlige myndigheder i forbindelse med kontrol med, om lovens regler overholdes. Der kan i den forbindelse foretages sammenstilling og samkøring af oplysninger, herunder personoplysninger til kontrolformål.

Kontrolmyndigheden har efter gældende regler i forvaltningsloven og i lov om behandling af personoplysninger mulighed for at indhente oplysninger i kontroløjemed i enkeltstående tilfælde. Derimod har kontrolmyndigheden ikke uden udtrykkelig lovhjemmel mulighed for at foretage en systematisk sammenstilling og samkøring af de oplysninger, der er indhentet hos andre offentlige myndigheder, med de oplysninger der findes i egne IT-systemer. Der er således med forslaget tale om en udvidelse af den bestående adgang til indhentning og behandling af oplysninger, som findes hos andre offentlige myndigheder. Baggrunden for denne udvidede adgang til indhentning og behandling af oplysninger er et ønske om at forbedre muligheden for kontrol med overholdelse af reglerne.

Det er hensigten, at en eventuel samkøring tilrettelægges sådan, at de laboratorier m.v., der berøres af samkøringen, gøres opmærksom på muligheden for samkøring, forinden en sådan foretages, og forinden de afgiver oplysninger til myndigheden. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri vil ved administration af bestemmelsen iagttage de procedurer omkring samkøring og sammenstilling af personoplysninger, der følger af lov om behandling af personoplysninger.

Til § 4

Det følger af stk. 1, at Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan delegere sine beføjelser efter loven til en institution under ministeriet. Med bestemmelsen kan der tillige fastsættes regler om klageadgang, herunder om, at klageadgangen afskæres. Det er dog ikke umiddelbart hensigten at afskære klageadgangen helt, men at der fastsættes regulering af, hvad der nærmere kan klages over samt regulering vedrørende indsendelse og behandling af klager, herunder f.eks. klagefrist og krav til klagens form og indhold, samt eventuelt begrænsning af klagesagsbehandlingen til to instanser på linie med, hvad der i øvrigt generelt er gældende på Fødevarerministeriets område.

Med forslaget til stk. 2 kan ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri delegere sine beføjelser efter loven til en statslig myndighed eller institution uden for ministerområdet, således at administrationen kan tilrette-

F. t. l. om sikring af dyrepatogener

lægges hensigtsmæssigt uanset ministertilhørsforhold.

Til § 5

Det foreslås i stk. 1, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri eller den, ministeren bemyndiger hertil, til enhver tid mod behørig legitimation uden retskendelse har adgang til offentlig og privat ejendom, lokaliteter, fortegnelser, papirer m.v., herunder også materiale, der opbevares i elektronisk form, for at tilvejebringe oplysninger, der er nødvendige til brug for løsningen af opgaver i henhold til denne lov og regler, der fastsættes i medfør af loven.

Den foreslåede bestemmelse har baggrund i den farlige karakter af de stoffer, der er omfattet af lovforslaget.

Efter bestemmelsen kan tvangsindgreb kun anvendes, hvis det skønnes nødvendigt for løsningen af opgaver i medfør af denne lov eller bestemmelser fastsat i medfør af denne lov. Det almindelige proportionalitetsprincip indebærer, at myndigheden til enhver tid er forpligtet til at anvende den mindst indgribende reaktion, som er tilstrækkelig til opnåelse af formålet.

En anden forudsætning for at kunne foretage en effektiv kontrol er, at myndighederne har ret til at gøre sig bekendt med virksomheders m.v. skriftlige materiale, herunder materiale i elektronisk form i det omfang, det er nødvendigt for administration og kontrol i henhold til loven og regler fastsat i medfør heraf.

De kontrolbesøg, som bestemmelsen hjemler, vil have karakter af egentlig stikprøvekontrol eller lignende former for kontrol. Der vil efter bestemmelsen ikke kunne foretages kontrol med henblik på at opklare strafbare forhold, jf. i den forbindelse § 9 i lov nr. 442 af 9. juni 2004 om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter med senere ændringer (retssikkerhedsloven).

Den foreslåede bestemmelse vil i øvrigt blive administreret i overensstemmelse med bestemmelserne i retssikkerhedsloven. Denne lov indeholder bl.a. regler om myndighedernes pligt til at give underretning til vedkommende borger eller virksomhed forud for et tvangsindgrebs gennemførelse, samt om den fremgangsmåde, forvaltningsmyndigheden skal følge ved iværksættelse af tvangsindgreb uden for strafferetsplejen.

Der vil som udgangspunkt ske underretning forud for et kontrolbesøg. Der kan dog være tilfælde, hvor kontrolmyndigheden f.eks. vurderer, at der kan være behov for at kontrollere, at sikkerheden omkring opbevaring m.v. af et givet patogen også er i orden i for-

bindelse med et uanmeldt besøg. Dette forventes dog kun undtagelsesvis at være tilfældet.

Bestemmelsen forventes kun undtagelsesvis at blive bragt i anvendelse.

Det vurderes, at myndighederne ikke vil have behov for at tilvejebringe oplysninger i bygninger eller dele af bygninger, som udelukkende anvendes til privat beboelse. Det foreslås derfor i stk. 2, at stk. 1 ikke vil finde anvendelse på disse bygninger eller dele af bygninger.

Det foreslås med stk. 3, at politiet om nødvendigt skal yde bistand ved kontrollen. Det foreslås endvidere, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri efter forhandling med justitsministeren kan fastsætte nærmere regler herom. Bestemmelsen forventes kun undtagelsesvis at blive bragt i anvendelse.

Efter den foreslåede bestemmelse i stk. 4 skal den, der håndterer materiale, der er omfattet af reglerne i loven eller bestemmelser fastsat i medfør af loven, efter anmodning give alle oplysninger, herunder om økonomiske og regnskabsmæssige forhold, som er påkrævet for kontrollens gennemførelse. Kun oplysninger, som er af direkte betydning for kontrollen, kan kræves afgivet. Myndighederne kan vederlagsfrit forlange elektroniske udskrifter og kopier af relevant materiale.

Den foreslåede bestemmelse vil blive administreret med de begrænsninger, der følger af bestemmelserne i kapitel 3 og 4 i lov nr. 442 af 9. juni 2004 om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter med senere ændringer og artikel 6, stk. 1, i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Efter bestemmelsen i stk. 5 kan ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri eller den, ministeren bemyndiger hertil, vederlagsfrit udtage prøver til kontrolundersøgelse. Bestemmelsen har til hensigt at give mulighed for at kontrollere, hvorvidt der f.eks. er tale om det stof, som den kontrollerede angiver. Ved udtagelse af prøver udtages alene den mængde, som er nødvendig for kontrolundersøgelsen.

Til § 6

Bestemmelsen giver mulighed for at indføre bestemmelser om brugerbetaling, hvorefter udgifterne ved kontrollen afholdes af den kontrollerede. Hvis sådanne bestemmelser fastsættes, er princippet for fastlæggelsen af taksterne, med mindre andet er bestemt, således, at der opnås fuld dækning for de omkostninger, der er forbundet med det pågældende kontrolområde og således, at der tilstræbes en balance over en 4-årig periode. Det forventes imidlertid ikke, at der på

nuværende tidspunkt vil blive opkrævet brugerbetaling.

Til § 7

Det foreslås, at overtrædelse af forbud eller undladelse af at efterkomme påbud kan straffes med bøde eller under skærpende omstændigheder fængsel indtil 2 år, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri bemyndiges endvidere til i regler udstedt i medfør af denne lov at fastsætte straf i form af bøde eller under skærpende omstændigheder fængsel indtil 2 år for overtrædelse af bestemmelsernes regler. Begås overtrædelse, herunder undladelse af at efterkomme påbud eller forbud, af selskaber m.v., foreslås det i stk.

3, at der kan pålægges strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Skærpende omstændigheder skal forstås i overensstemmelse med straffelovens § 81.

Til § 8

Det foreslås, at lovforslaget træder i kraft den 1. juli 2009.

Til § 9

Bestemmelsen vedrører lovens territoriale gyldighedsområde. Det foreslås, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland, men at den vil kunne sættes helt eller delvis i kraft for Grønland ved kongelig anordning med de afvigelser, som de særlige grønlandske forhold tilsiger.

Til lovforslag nr. L 156. Skriftlig fremsættelse (26. februar 2009)

Fødevareministeren (Eva Kjer Hansen):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om sikring af dyrepatogener
(Lovforslag nr. L 156).

Lovforslaget er en del af udmøntningen af regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse.

En række dyrepatogener, dvs. smitstoffer, som kan fremkalde sygdomme hos dyr, kan anvendes til bioterrorisme mod dyr. Dette kan forårsage sygdom hos dyr og øve stor skade på landbrugs-erhvervet.

Lovforslaget skal medvirke til at sikre mod dette. Til dette formål foreslås det at indføre

hjemmel til at regulere besiddelse, fremstilling, anvendelse m.v. af dyrepatogener. Det er hensigten at udmønte hjemmelen i et krav om, at der skal indhentes tilladelse, for at man lovligt kan besidde dyrepatogener. Som betingelse for tilladelsen vil der blive stillet krav om procedurer til sikring mod tyveri, om lagerstyring og om indberetning om bortkomst af dyrepatogener. Reguleringen foreslås alene at omfatte dyrepatogener, som kun kan smitte dyr. Zoonoser, dvs. smitstoffer, der naturligt smitter fra dyr til mennesker, vil således ikke være omfattet af lovforslaget.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget med bemærkninger, anbefales det til Folketingets velvillige behandling.